

jesen priča

helmut hajsensbitel

TELE-CONTROL-JESEN 5 FEBRUAR 1979.

Ovaj prilog jedno čini jasnim. Vanparlamentarna opozicija šezdesetih godina je, kako je izvešteno, nastupala u maršu kroz institucije i njen je cilj delimično već bio postignut. Reč je ovde o onim mladim učiteljima koji su jednom, prilikom protestnog marša u mlada-lackoj ignoranciji prokleli američku zaštitu slobode u Vijetnamu i sada kao levoekstremistički prosvetni savetnici, zaštićeni demokratskim plaštom, prenose dalje, na sledeće generacije, svoj levi nazor. O tome bi se međutim još mnogo toga moglo kazati.

JESEN TELA JEDNOG HUSARA

Više od dva desetleća svoga života ostavljao je čitavu svoju radnu snagu u službu naše firme. Sve do svoga prelaska u mirovinu bitno je pridonosio obnovi i uspešnom razvoju centrale. Nakon toga bio nam je uvek na raspolaganju svojim velikim poznavanjem stvari i dotadašnjim bogatim saznanjima i ostao je članom nadzornog saveta. Kao husar telesne garde određene soldatističke tradicije, odgovoran u osećanju dužnosti i stalno prisutnoj visokoj svesti o odgovornosti, bio je u svom poznavanju poziva, povezan ljubaznim ljudskim bićem i svojim poslovnim vezama, svima, koji su ga poznavali, uzor. Izgubili smo visokozaslužnog prijatelja. Misao na njega biće trajna.

O tome bi se moglo još mnogo što-šta kazati.

MARŠ KROZ INSTITUCIJU JESENI

Nije to bio jedan levi ekstremist, kako je stajalo u novinama, već čovek koji je pripadao mnogim pitanjima i grupama, prebeg na mnogim frontovima koji je na svome dugom maršu kroz institucije postao težak alkoholičar i koji se iz pijanstva mogao probuditi jedino pevanjem Internationale. O tome bi se još mnogo toga moglo kazati.

JESEN NOSTALGIJE ZA DOMOVINOM

Kao deca osećali su nostalgiju za domom. Kasnije su stremili ka nepoznatom, navikli se na neuobičajeno i mislili da bi navika mogla osvetliti razliku. Osnovali su vlastitu kuću da bi dokazali nastanak razlike. Ali sada, pošto su postali stariji, primećuju da sve to ničemu ne koristi i da se nostalgija, koju su imali kao deca, ponovo javlja. Neispunjena nostalgija u sredini stranog sveta, koji su oni takvim uredili, bila je izraz za to da se pređe prag i sve se dokazuje tamo kuda se ne stiže.

Zapravo se i ne radi ni o čemu drugom.

JESEN PESNIKA

Jedan ne više sasvim mlad pesnik, koji je, da bi osporio životno i izdržavanje svojoj porodici, ispunjavao svoje nameštene obaveze i uzdizao se na birokratskoj lestvici, zbog nezainteresovanosti za opšte intrige, ili zbog svoje naivnosti, uzdizao se sve više i više sve dok njegov dan nije mogao da se sagleda samo još pomoću rokovnika jedne od njegovih dvaju sekretarica. To samo po sebi nije neuobičajeno. Iznenađujuće je bilo da je on svoje pesme mogao da piše samo još prema rokovniku.

Više se o tome ne može reći.

JESEN AUTORA

Bio jednom jedan pisac koji se latio posla da napiše istoriju u kojoj bi trebalo govoriti samo o običajima ića i pića, o procesima probave, seksualnim postupcima i o spavanju. Da li možda neko rado jede ribu ili sir, koji sir, koji ribu, kako je priprema. Da li neko možda radije pije mleko ili pivo, vino ili čaj, koje sorte postoje, kako šta deluje itd. Ko se kome možda i kako seksualno približava, frontalno, rektalno, analno, manuelno ili sadomazohistički. Spavanje – kako, koliko dugo, koliko dobro, koliko rđavo; snovi – kakvi snovi itd. Pošto je, sakupivši gotovo nepregledni materijal, poželeo da počne sa pisanjem, palo mu je na um da će napisati potpuno nepolitičnu istoriju. Sada sedi ovde i razmišlja o tome.

Zapravo o tome nemam više ništa da kažem.

JESEN LINGVISTA

Dvoje američkih lingvista sreli su se jednom, kada su postali nešto stariji, i otpočeli eksperiment jednoga govornog akta. Ono o

čemu se zapravo ništa više ne bi moglo dodati sastojalo bi se u tome da niko nije znao da li se lingvisti zapravo zabavljaju govoreći o vremenu ili je njima uspevalo da put istorije redukuju na, kako se Karl Volšleger izrazio, jednu rečenicu: mali Karl vozi rolšue.

BOKASINA JESEN

Jedan od ranijih kolonijalnih moći u centralnoj Africi, vladalac pod zaštitom iz privrednih interesa, Bokasa, koji se pomoću ove kolonijalne moći i poput Napoleona, koji mu je bio uzor, krunisao za cara, negovao je običaj, kako se danas pretpostavlja, da tovi neprijatelje i generale, negovao je običaj da kolje i tada, pošto bi odležali u hladnjacima – podrumima, bivali su posluženi kao jelo. On je to činio i iz ritualnih osnova. I državni upravitelj bivše kolonijalne moći trebalo je jednom nešto od toga poslužnja da proba. O tome bi se moglo još mnogo toga reći.

JESEN BIOSKOPA

U SAD kursiraju filmovi koji prikazuju ubistva ljudi. Prema izveštaju njujorških kriminalističkih službenika bilo je na repertoaru u Njujorku, Nju Orleansu, Majamiju i Los Anđelesu osam takvih filmova, ali je samo jedan prikazivao pravo ubistvo. Na filmu je prikazana mlada devojka koja prvo vodi ljubav sa jednim muškarcem, a potom sa više njih. Iznenada, kako kaže policijski službenik, jedan od muškaraca izvlači dugački nož i zabada ga više puta u devojku. Sve se više ushićuje i zanosi opojnošću krvi. Na kraju, žrtvi odseca glavu. – Kao potvrdu citira policajac jednog producenta porno-filmova, koji je u okviru istraživanja izjavio da zna kako se nude neverovatno velike sume lepim i ljupkim devojkama koje bi pred kamerom trebalo da budu ubijene. O tome bi se moglo još mnogo toga reći.

JESEN PRODAVCA KNJIGA

Jedan stariji prodavac knjiga čitao je jednom knjigu u kojoj je jedan stariji prodavac knjiga čitao knjigu u kojoj je jedan starija prodavačica knjiga poklonila poljubac jednom starijem prodavcu knjiga. Ah, kazao je prodavac knjiga i uzdahnuo: šta treba da učini sa svojim mislima, gde treba ono što oni misle da smestim? Mogu istovremeno da plaćem i da se smejem i da počivam na tvom ramenu.

O ovome se zapravo ništa više ne može kazati.

JESEN VALTERA BENJAMINA

Pisac Valter Benjamin zapadao je u svom vremenu, pošto je istovremeno bio Jevrejin, komunist i intelektualac, u sve veće teškoće, sve dok, u begu pred trupama Adolfa Hitlera nije sebi oduzeo život. Da li je stvarno sebi oduzeo život? Nije li još pre toga, dok se, kako se kaže, živ među živućima kretao, sasvim i potpuno nestao u snu koji je pokušao da ispriča i koji ne bi trebalo da ga oslobodi?

O ovome više ne bih ništa želeo da kažem.

JESEN PROFESORA HANSA MAJERA

Profesor Hans Majer preuzimao je u svojim poznijim godinama ponekad toliko mnogo obaveza u kratkom vremenskom roku – bilo to iz svesti o odgovornosti nasuprot otvorenom mišljenju, bilo iz straha pred proticanjem vremena – da sebe više nije mogao da prati u lovu od termina do termina. Do tad je uvek sve stizao. Ali se, možda, jednoga jutra, probudio u čudesno lepom krevetu u čudesno lepom otmenom starom hotelu u očevoj gradu; izgubio se. Da li će postati srećan?

O tome zapravo ne bih želeo ništa više da kažem.

JESEN JESENI

Njegov život beše lanac pogrešnih odluka, više se o tome ne može ni reći. To je bilo tako da niko izuzev njega samog nije ovo mogao primetiti i da je, možda, posmatrano sa više instance, svaka odluka zapravo pogreška.

JESEN SAMRTNE POSTELJE

Bio jednom jedan čovek koji, nepokretan, očekivao je smrt u svom krevetu. Imao je samo jednu želju: smeti samo još jednom pogledati kroz prozor. Žena, sa kojom je bio u dugom i bezizglednom braku, nije mu ispunila ovu želju. Ali ga je jedan prijatelj, čuvši kada je jednom svratio, da se žalio, podigao iz kreveta i odneo do prozora. Tamo nije bilo ničeg da se vidi izuzev oblačnog ogoljenog gradskog pejzaža u novembru. Bolesnik je duboko uzdahnuo i umro. Žena koja je stajala iza obojice, nije se makla.

Da li će kraj uvek biti ovakav?

Prevod sa nemačkog
M. D. Stefanović